

imod, og heller ikke Udvalgs-Flerallet i 1873 fandt det nødvendigt yderligere at indskrænke Børneantallet i den enkelte Klasse; men naar Staten ved Veiledning og Tilskud hjælper til Oprettelsen af flere Klasser, navnlig ved Indretning af Forskoler (Lovforslagets § 37 — vor § 33 — 3die Stykke) finde vi Kravet paa en Indskrænkning i Antallet til 40 fuldt forpærligt. Derimod kunne vi ikke Andet end erkjende det Ønskelige i en større Udvikling af det kommunale Skolevæsen, hvor det kan ske efter Kommunalbestyrelsens frie Beslutning, og vi have derfor nærmere villet bestemme dens Myndighed i saa Henseende lige overfor Kommunens Beboere og Skoleraadene, idet vi ad denne Vej have søgt at slutte os saa nær som mulig til de i Lovforslaget opstillede Maal (vore §§ 12, 13 og 14), og naturligvis gaa vi ud fra, at Staten ogsaa her vil yde sin Understøttelse efter en i det enkelte Tilfælde nærmere foregaaet Undersøgelse af Billighedsens Krav og Anvendelsens Formaaletsjenlighed (vor § 33). Men vi have hverken fundet det nødvendigt eller rigtig at foreslaa Bestemmelser i det Enkelte om de herhenhørende Forhold, da der vanskelig vil kunne gives almindelige Regler, hvor der findes saa mange Forskjelligheder, uden at de paa flere Steder kunne medføre store Ubilligheder, og det i hvert Fald vistnok maa ske efter Overveielse med en Regjering, der erkjender den Betydning, det har for selve Skolevæsenets Udvikling, fuldt at have Kommunernes Selvstændighed. Indtil videre ville aarlige Bevillinger gennem Finantsloven sikkert vise sig tilstræffelige.

Vi have derfor ogsaa ment, at de i Lovforslagets tredie Affnit indeholdte Bestemmelser om Skoler for Børn udover den lærepligtige Alder bør udgaa, dels fordi saadanne Skoler helst maa være fuldstændig frivillige og private, og dels fordi den Understøttelse, der maatte bør ydes dem, kan gives paa de aarlige Finantslove. Heller ikke kunne vi, ligesaa lidt som Udvalgs-Flerallet i 1873, indse Nødvendigheden af at give nye Bestemmelser for private Skoler, mindst naar man derved vil vanskeliggjøre deres Virksomhed, f. Ex. ved at paalægge dem lignende Baaud, som med Rette ere givne for de offentlige Skoler, men ikke kunne overføres paa de private uden at krænke Privatlivets Fred. Vil man gjøre slige Baaud til almindelig Betingelse for Understøttelse fra Kommune eller Stat, kommer man ind paa en Vej, som Rigsdagen hidtil med Sær og i det Hele med Held har værget f. Ex. Folkehøjskolerne imod, og som kan friste den private Skole til at opgive de Egenstaber, der betinge dens Tilblivelse og helbige Virksomhed ved Siden af den kommunale Skole. Istedetfor at fremhjælpe den private Skole bliver den ydede Understøttelse da et Middel til at berøve den sin Eiendommelighed og laamslaa den Virksomhed, som nu fra alle Sider erkjendes for

at have været et gavnligt Led i vort Skolevæsen. Anderledes forholder det sig derimod, naar en privat Skole ligesom er villig til at opgive sin hidtilværende Frihed for tilbids at kunne træde istedetfor Kommunens Skole og overtage dens Forpligtelser, og vi have derfor ikke havt nogen Betænkning ved Lovforslagets § 22 (vor § 16), som vi have ment at kunne hense under det andet Affnit.

Til dette Affnit have vi fremdeles knyttet 2 nye §§ 15 og 17, som i Lighed med et andet Mindretals §§ 20 og 23 omfanble Henlæggelsen af Undervisningen i den egentlige Troslære til Præsterne og en betinget midlertidig Nedlæggelse af en kommunal Skole. Ligesom Udvalgets Fleral i 1873 finde vi det nemlig saavel for Skolens som Kirkens Skyld ønskeligt, at de til Folkekirken hørende ældre Børn undervises i den egentlige Troslære af Sognepræsten, for hvem den fornødne Tid dertil maa være indvunden ved den Fritagelse, han ifølge den nyere Lovgivning har faaet for almindelige kommunale og borgerlige Forretninger, og skulde hans øvrige kirkelige Virksomhed alligevel paa enkelte Steder have et saadant Omfang, at denne nye ikke kan forenes dermed, turde der heri være Grund til en Omordning af Præstefaldet enten alene eller i Forbindelse med Nabokaldene, selv om der endog skulde kræves Oprettelsen af et nyt Embede. Ved den foreslaede midlertidige Nedlæggelse af den kommunale Skole vises der Villighed mod den paagældende Kommune og gjøres det muligt for den at faae en Lærer afstediget, som ikke paa nogen Maade tilsværstilker de Forventninger, hvormed han i sin Tid modtoges, uden at han dog, især naar der henses til den ham i § 29 tilfagte livsvarige Understøttelse, kan have skjellig Grund til at beklage sig.

Til fjerde Affnit.

(Vort Forslags tredie Affnit.)

Vi have kunnet slutte os til Forslagets Bestemmelse i § 26 om Antallet af de faste Lærere, kun at vi have ment, at det vilde være heldigst for et godt Samarbejde under de smaa Forhold, der i Almindelighed findes i Landkommunerne, naar der i Reglen ikke der blev ansat faste Underskolelærere, men det blev overladt til Forskolelæreren ved en Skole, hvor Børneantallet gjør Ansættelsen af flere Lærere nødvendig, selv at vælge sine Medhjælpere, til hvis Lønning Kommunen selvstændigt skulde yde et passende Tilskud. Heller ikke have vi Noget imod, at der foruden Skolelærer-Examen eller en Afgangsprøve ved Universitetet (hvortil vi dog ønske, at ogsaa andre end den theologiske maatte regnes, f. Ex. de saakaldte Magisterkonferencer) kræves 23 Mars Alder og 3 Mars